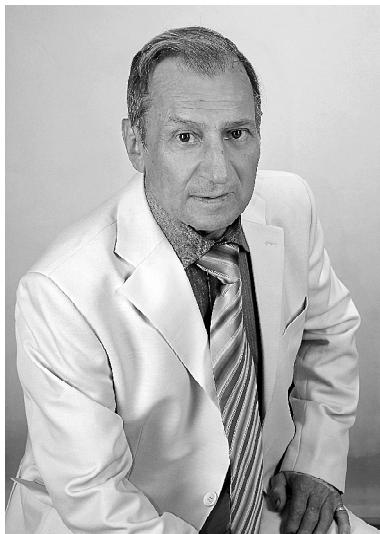

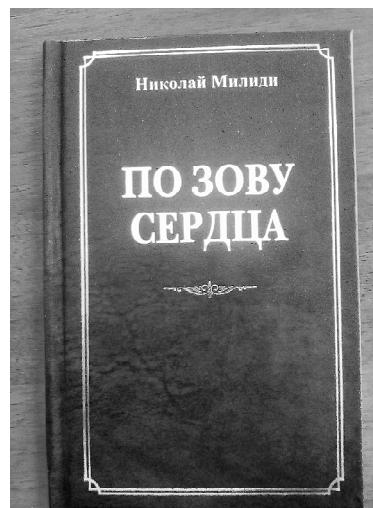

УАХЪТЭР ЫКИ ТХАКИОР

ыгу къыриорэм тетэу мэпсэу

Адыгейр зы унэгьо гупсэфэу цыф лъэпкъыбэр зышизэдэпсэурэ чыпшаль: ермэлхэр, урымхэр, курдхэр, тыркухэр, цыганхэр, урысхэр, осетинхэр, азербайджанхэр, дагыстанхэр, ингушхэр, чечэнхэр, къэндзалхэр — къепчынкэ баломи, тэ, адыгэхэр, тывзрахэтэу, Адыгэ Республикар тиунэ къэрак.

Арэу къычлакын, нэмэйк цыф лъэпкъхэу къытхехъягъэхэм тишиаулье зэрядтэкъыщтым тишиаулье зыкытедгъятырэр. Етлан, къэрар горэ уилахэмэ, ош фэдэ цыфымкэ лыуз-гумэй уиленир, уилэпшэгъу екыныр цыфыгъэ хабзэба.

Япложын имыщицлагъэу адьгэхэм ягуихыгэ-хвалэлыгъэ лэшэгъу е нахыбэ хувьжыгъэу къыдэпсэурэ лъэпкъ зэфэшхахфхэм дэгүү дэдэу рашыкыгъ. Тыбзи нахыбемэ ашлаг, тихабзи, тибыпхын цыгыуазэх.

Усэний еэшшырэп

Усаклоу **Николай Милиди** уримми, тэ тищыц шылыкъеузельтийэ. Ильэсих горэ ыныбжыгъэшт ежым янэ-ятэхэм Адыгэ хэкум, къалэу Мыекуапэ зыкызагъазэм. Аш ыуж псыхомэ псыбэ адэчыгъ, уахтарыи пчагъэу зызеблихьюу чагъэ, щынэнгъэм къинири, тхагъори щызагъотыгъ, щэлагъэ зиэм ылотажыгъ. Н. Милиди ыгу зыкытэйхээрээриутынгъэм, зэпээлгаджэ эзэрэригъэфагъэм тащыгъуаз. Аш ыузыкъи охтэ хувьгэ-шлагъэхээр зыки къытшхасыгъэхэп.

Лыэр ежими къыхэхъагъ. Етлыгъэу усэ тхыль пчагъээр къеъечы, къидеъекъы: цыф къызэрыкло жуугъэхэм ашхъэ къырыкуюгъэр, ашчыгъэр, дунээ нэфим ильэпшэгъэ-дэхагъэ нэм къыкэзгъэуцорэ усэхэр, поэмхэу хувьгэ-шэгъэ инхэм япхыгъэхэр зидэтхэр илэх. Ахэм джыри зы тхыльыкъэ къахэхъуагъ — «По зову сердца» зыфиорэр. Ар поэм, 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шыгъэгъ Хэгъэгу зэошкор зыфэдагъэр, хазабыр усэкли къызычиотыгъ. Тхыльыр урысыбзэклэхэу тхыгъэ, Мыекуапэ 2017-м ОOO-у «Полиграф-Юг» зыфиорэ тхыль тедзаплэм пчагъяэмкэ 1000 хьюу бэмышэу къызыдэкъыгъ. Поэмэр зыфэхэхыгъэр къиним римыкыгъэ адигэл шылыкъеу, хэгъэгум паемэ псэмыблэжэ дэдагъэу Щыкъ Муссэ ишыенгъэ зэо гьогу къыхъ ары. Щэхэльэп усаклоу Милиди, итхыльыкъэ «По зову сердца» зыфиорэр Теконигъэшхор къызыдахыгъэр ильэс 72-рэ зэрэхъуялэм зэрэфигъэшшагъэм. Поэмэр адигэ лъэпкъым ыкъо класэу, къуаджэу Блащэпсын щыщэу Щыкъ Муссэ гушко зэрэкюцлигъэм, нэпэ къабзэ зэриагъэм, лы-

ди гупсэф къезымытыштыгъэ усэнимкэ зигъэзагъ ыкъи дэхъугъ. Усаклоу ешэ мамыр щылакэм нахь лъаплэ, цыф зэрэлтытэм апеён горэ зэрэшмыгъ. Къиним «сыкъэкъ» ыорэп, ау къызыпфаклокъ, плэс ухэлжы, къурэм утхъо, унаасыпмэ, цыфы фэдэв уарихылэн, укызэхашыкын.

Адыгейр хэтрэ цыф лъэпкъки чыпэлэхэхъягъэхэм гуегуу, гукэгъуу, цыхьи щафашы, зыкъуаубытэх, зыкъарагъэгъотыгъы.

Къэрэмыхъужь ащ фэдэ зао!

Зыми емблэхэрээр зэо мэхаджэхэр зышыхэрэр арых. Аш ишыс чыгур зыгъэгъэрэ, лыгысыр псыхьюу зыгъэчэгъэ 1941 — 1945-рэ ильэсхэм щыгъэгъ Хэгъэгу зэошкоу советскэ цыфхэм фаизмэм къаришылэгъагъэр. Mashlor, заор зэрэхъазыр къигъэтхээ, Милиди итхыль-поэмэу «По зову сердца» зыфиорэр ытхыгъ. Зы адигэ лъыхужым иобразкэ усаклоу адигэ лъэпкъым игукъэбэзэгъэ-шхъальтыгъэ, илгыгъэ ин къыриотыгъыгъэ сэльтийэ.

Зэошхом хэтиягъэм, щыфэхыгъэм, ар зынэ къэкигъэ пстэуми, къинмыгъуау ащчыгъэр зэкэ поэмэй исатырэ пэпчэ къыщыотагь. Заом итхамыкъагъо зэрэгүүхыр, цыфхые къызэрыклохэм апсэ лузыхэу, аль зыгъачьеу, чыгур зылыпкъеу зэрэштихэр игупшице щыхигъеунэфыкызэ, тыдьре чыналын мамырнгъэр щыгъэптигъэзэним усаклоу къыфэджаагь.

«По зову сердца» зыфиорэр тхыльдэжэкло чаныбэ ыгъотынэу, яшюшхэри поэмэмкэ къыралотыкынхэу, лъэпэ мафэ ыдзынэу сифэлъяло.

МАМЫРИКЬО Нуриет.

Лъэпкъыбэм зэдьрий

Ильэс 72-рэ хувьгэ Хэгъэгэ зэошхор зыуцужыгъэр, Теконимыгъэр адигэ чыгум къызыщытэйхыгъэр. Цыфыр цыфым ишхэпсэу зэрэштийр зыкли ашымгъупшэу, лъэпкъыбэр алэ зэкэдзагъэр, рэхьатэу, лъйтэнэгъэ зэфырье тирес-публикэ Ѣзызэдэпсэх.

Лъэпкъыбэр адигэхэр арьми, тэц нахы бэкэл пчагъемкэ нахыбэх къытэшэ-къыгъэ цыф лъэпкъхэу «тщыц» хувьжыгъэхэр. Хэтки шъэфэп цыфуу тхээрэм ихэки, иуни, ибыни къыгъанэу гьогу зэрэ-темыхъэрэр. Ау къиним ригъэ-зырэм къыфэнэхыгъэрэ закъор ышьхэе рихыжъэжынныш, ушэтийэ-къинихыгъу Iaехэм захиухумэнэ ары. Кощинэу хурэр хэтми тхамык, ар тэ, адигэхэм, тушшэтийгъэ: тя-тэжэшэхэм ашхъэ къырыкуюгъэм, ильэс 100 зэо мэхъаджэу Кавказыр зыгъэтэ-куагъэм адигэ лъэпкъыр зэ-риутынгъэм, зэпээлгаджэ эзэрэригъэфагъэм тащыгъуаз. Аш ыузыкъи охтэ хувьгэ-шлагъэхээр зыки къытшхасыгъэхэп.

Усэний еэшшырэп

Усаклоу **Николай Милиди** уримми, тэ тищыц шылыкъеузельтийэ. Ильэсих горэ ыныбжыгъэшт ежым янэ-ятэхэм Адыгэ хэкум, къалэу Мыекуапэ зыкызагъазэм. Аш ыуж псыхомэ псыбэ адэчыгъ, уахтарыи пчагъэу зызеблихьюу чагъэ, щынэнгъэм къинири, тхагъори щызагъотыгъ, щэлагъэ зиэм ылотажыгъ. Н. Милиди ыгу зыкытэйхээрээриутынгъэм, зэпээлгаджэ эзэрэригъэфагъэм тащыгъуаз. Аш ыузыкъи охтэ хувьгэ-шлагъэхээр зыки къытшхасыгъэхэп.

Апэу къызэраторыгъэхэм ашыц

Шэуджэн районымкэ зэльшээрэ чыгулэжъэхэм Зээрэхэе Аслын ашыц. Имэкъумэш-фермер хыз-мэтшапи игъэхъагъэхэмкэ къахэцы. Ильэс къэс лэжыгъэ бэгъуагъэ къехыжы, пэрытхэм ясатырэ хэт. Аслын иофшэн гектари 100-кэ баломи, мы уахтэм ар гектар 525-м нигъэсигъ.

Зээрэхъэ Аслын.

Гэгээзэ гектар 200 сшагъэ, — къелуатэ аш. — Бжыхъэм тхыхыгъэ къодуу оялэ хуи, хэкодыкыгъэхэр тиагъэх, джыри гъатхэм псыкынуур къытлыгъэси, дэхэгэлау иягъэ къытигъэгъэгъ. Чэнагъэу гектар 30-м ехъу сийэшыгъэ, адрэ лэжыгъэхэм языти ошхыр ягоуагь.

Зэрэхабзэу, Аслын ичыгухэм зэрэфшьуашэу адэлажь, игъом ишыкыгъэ чыгъешүхэмкэ яшшүшэ, узхэм, хъацэ-плацэхэм ащеухумэх, ыпхышт къэхэм якъыхэхынкэ КНИСХ-м, «Агромимент» зыфиорэр ялофышэхэм яупчыжы. Ары лэжыгъэ бай къыз-хийхыжырэри. Икыгъэ ильэс-сум коц гектарын центнер 72-рэ, тигъэгъазэм центнер 32-рэ, хъэм — 63-рэ къарихыгъ. Хъязмэтшаплэ техникээ зэтэгэ-псыхыгъэ.

Джырблагъэ аш гущыгъэгъэ тифэхүүгъ ыкъи мыгъэ ыгъэ-тисыгъэ лэжыгъэхэм таажэлчагъэ.

— Мы ильэсум хъэ гектар 75-рэ, коц гектар 250-рэ, ты-

ащ даклоу, техникээ зэрээтэгъэпсихыгъэми чыгур блэжынымкэ мэхъанэшхо ил. Агроклиматическэ пальхэхэм адиштэу юфшэнхэр зэшшомырхыгъэ угужъошт, аш технике ишыкыгъ. Ар зэбгэгъотынрэшэхэп, ыуаси лъаплэ. Мы уахтэм къэралыгъю юпшэгъэхэр цыфхэм къызфагъэфедэхээз, дэхэгэлау зызетыгъэхээр зыхыгъэ.

Банк зэфэшхахфхэм проценти 5 зытхэорэ кредитхэр атыхэу мы ильэсум къыралгъэжъагъ. Шэуджэн районымкэ «Россельхозбанком» аш фэдэ ахьшэхэм чыфуу сомэ миллионрэ мин 800-рэ апэу къызэритьгъэхэм Зээрэхэе Аслын ашыц.

— Къэралыгъю юпшэгъэхэр зэфэшхахфу фермерхэм къыралтэм мэхъанэ ил, — ело сигүшцигъэгъ. — Сэ сшхъэкэ ахьшэхэм чыгур зэрэгтэйгъэбэу — 1, зерномет, борони 2, щэнаутхэр зэрэтираутхэу — 1 къырысщэфыгъэх. Сиунэе мылькукэ мыгъэ американскэ сеялкэу «Кинза» зыфиорэр зээгъээточы. Сиунэе мылькукэ мыгъэ амэриканскэ сеялкэу «Кинза» зыфиорэр зээгъээточы. Сиунэе мылькукэ мыгъэ амэриканскэ сеялкэу «Кинза» зыфиорэр зээгъээточы.

Аслын ышэу Мыхамэт техникэр егъэцэхэй.

Лэжыгъэу къахыжырэри зыдигъэтилтыштым Аслын емыгушысагъэу ѿтэл. Квадратнэ метрэ мин хурэ ангарыр аш зэтэригъэпсихыгъэ.

Псэолъяшыгъэхэм сомэ миллиони 2 тафагъ. Юфшэнхэм ыльэнхыкъю илэхэдээгъэуах. Джа юфыгъор лэжьаклохэм къяхыжырэри. Пэриохуухм къамыгъаштэхэу, чыгуу нэхли къамыгъаштэхэу, чыгуу ыпэкэ зэрэлтыкотштэхэм фермерхэр пылхых.

ІШЬЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр тезыхыгъэр ішьынэ Аслын.

Ioфэу ашлагъэр ыкчи ашлэрэ макъэп

**Шэуджэн районим ит гъесэнгъэ учреждениехэм, кілэцыкыу Ыгъы-
піхэм язытет зыфэдэм, гъеснагъэу
ыкчи щыклагъэу ялхэм афэгъэхыгъэу
бэмышлэу тидэгушылагъ Шэуджэн
район администрацием ипащэу Мэрэ-
тыкъо Аслъан.**

Ащ кызыриуагъэмкэ, ярайон зэхэнкэ щынагуо еджаклэпэ ыкчи кілэцыкыу Ыгъыпіхэм итэп. Зэклемкни Шэуджэн районим гурит еджеплэ 11, кілэцыкыу Ыгъыпіхэм 4, шэнгъэ тедзэ зыщизерагъэхьотыре учреждениеу 2 итых. Ненэрэ мафэм ехъулэу гурит еджаклэхэм ашеджэрэ кілэцеджаклохэм яччагъэ нэбгыре 1550-рэ мэхъу.

Гъесэнгъээм шуагъэу илэм ыльэнкыоки ыкчи гумэкыгъоу къеуухэрэм eklolpikэ тэрэз ялэу зэшхогъяйэнхэмкэ пъесэнгъяйэм и Гъэлорышлапэ проект заулэмэ адэлажье.

УФ-м и Президент иунашью «Шэнгъээм ыкчи гъесэнгъяйэм альэнкыоки къэралгъо политикэр гъэпсыгъяйэм ехъилагъ» зыфилорэм кыгъэущурэ пшъэрыльхэр дэх имылэу тэгээцакх. 2016-рэм ильэс 3-м кыщегъяжъэу ильэс 7-м нэс зыныбжъ кілэцыкыоки яччагъэ проценти 100-м клахъу Ыгъыпіхэм чынпіхэр щядгъэхьотыгъэх. Мы мафэм ехъулэу кілэцыкыу 536-рэ Ыгъыпіхэм ачэс. Ильэс 3-м нэс зыныбжъ кілэцыкыоки яччагъэ 31-рэ мэ-

хъу. Ильэс 3-м кыщегъяжъэу 7-м нэс зыныбжъхэмкэ чэзыум зыпари хэтыжъэп, — кыуагъ пашэм.

Шэуджэн район администрацием гъесэнгъяйэмкэ и Гъэлорышлапэ ипащэу Кіращэ Нурбый кызыриуагъэмкэ, мы ильэсэм нэбгыре 44-мэ я 11-рэ классыр къаухы. Блэкыгъэ ильэсхэм ягъэшагъэм, ахэм яччагъэ хэпшикыу кыщыклагъ. Ар зытхухъэрэри гъенэфагъэ, уштыхнхэм къагъэшынхээз я 9-рэ классыр кызыриуагъэмкэ, сомэ мин 350-рэ зытэфагъэ, керамикэм хэшыкыгъэ плиткэр щагум далхъагъ.

Физическе культурэр ыкчи спортыр

Спортым хэхъонигъэ егъэшыгъяйным лъапсэ фэхъурэр спортзалхэр зэрэшциклагъэу зетэгэпсихъэгъэнхэр ары. 2016-рэ ильэсэм «Къоджэ» псеундэхэм адэт гъесэнгъэ организацием физическе культурэмэр спортымрэ щаплынхэмкэ амалхэр ятыгъэнэр» зыфилорэ проектым хахъу къуджэу Пшычэу дэт еджаплэ испортзал икъоу зэтырагъэ-

Медицинэ фэто-фашэхэр

Районым гъесэнгъэ учреждениеу итхэм зэкэми медицинэ кабинетхэр ашагъэпсыгъэх. Гъэцкілэжынхэр арашыллагъэх, псыр къаращэллагъ, зытхакыпіхэр агъеуцугъэх, шапхъэу Ѣылхэм кызыэрэддэлтиу 1эмэ-псымхэмкэ зэтырагъэпсихъагъэх. Еджаплэхэу N N 1-м, 4-м, 6-м цэхэм зыщяйзэхэрэ кабинетхэм Ioф аашашэ. Процент 60-м клахъэу ящыкгъэ уцхэр ачлэлых.

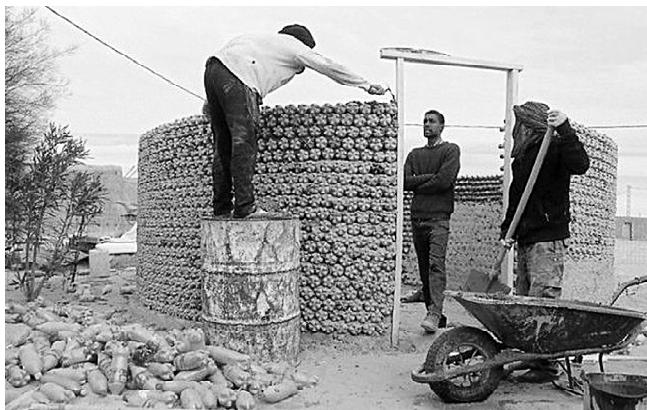
Шэуджэн район администрацием ипащэу Мэрэтыкъо Аслъан кызыриуагъэмкэ, зэтыгъо уштыхнхэм ыльэнкыоки ашлэрэр макъэп. Анахъэу урысыбзэмкэ къэгъэлэгъон дэгүхэр 2016-рэ ильэсэм ялагъэх. Ару щитми, биологиэм, химием, тарихым ягъэджэн нахь лъэшэу анаэ тырагъэтийн фае. 2016-рэ ильэсэм я 11-рэ классыр къэзыухыгъэ нэбгыре 14-мэ медалэу «За особые успехи в учении» зыфилорэр афагъэшьошагъ. А кілэеджаклохэм нэужими уштыхнхэр дэгүу дэдэу атыгъэх. Еджаплэр къэзыухыгъэ кілэеджакло 55-м щыгъу нэбгыре 32-р ашпъэрэ еджаплэхэм, 25-р гурит гъесэнгъэ зытэрагъэхьотырэ еджаплэхэм ачхъагъэх. Сыд фэдизэу къэгъэлэгъонуухэр ялхэми, гъесэнгъяйэм икъеклиялхэм зэрхагъэхъоштхэм ыуж итых, ашкэ амалыкъу Ѣылхэм кызыфагъэфедэх.

Кілээгъаджэм мэхъанэу иэркыэтигъяйным фэшлэхээрэ общественэ Ioфышилхэм-

КЪЭБАР ГЪЭШІЭГЬОНХЭР КІЭКІЭУ

БЭШЭРЫБЫМ ХЭШІКЫГЬЭ ҮНЭХЭР

Псөолъаш материалкі пластик бэшэрбэхэр бгъефедэнхэр дэгъо ю ильэс 27-рэ зыныбжь Татех Лехбид Брейк.

Ахэр къызғиғефедээ, кіэлэ ныбжыкіем унэ заулэ Алжир щызетирильхагь. Татех зерильтэрэмкі, зыщыфебэ къэралыгъом ишьоф нектхэм яклимат мыш федэ унэхэр нахь фытегъепсыхъагъэх. Унэр зеришырер къызэркло дэд — бэшэрбхэм пшахъор аретакъошь, бетон зэхэгъечыхъагъемкі зергъеубытых.

«Жигули» анахь лъаптэхэм ашыщ

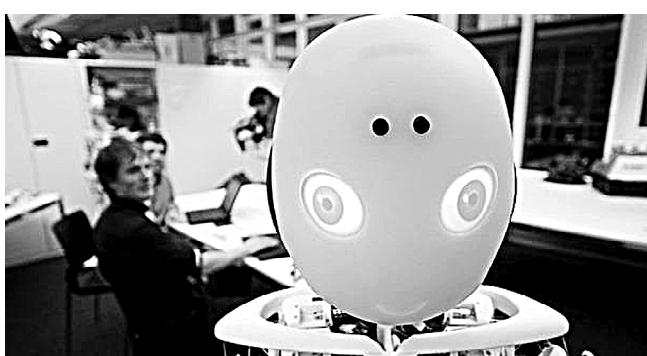

Тикъэралыгъо ит «Жигулихэм» анахь лъаптэр Тольятти сомэ миллионы 3,5-кіэ шащ.

Ар километри 109-рэ зейнэ экспонатэу зэрэшчыгъэ автобили эу ВАЗ-2103-у 1979-рэ ильэсем къыдағыекыттар ары. Шы кючілә 69-рэ зиэ двигателыр зерилем, ильэс 38-рэ му-

зийнэ экспонатэу зэрэшчыгъэ ыкы азы температурэу градус 18-р зычіёт хэушхъафыкыгъэ унэм зэрэщағыргъэм афеш аш фэдиз уасе ралыале.

Хирург сэнэхъатыр кіодыжъышт

Шэнгъэлжъхэм зэралытэрэмкі, искусственнэ акылыр 2053-рэ ильэсем ехъулэу цыфым шхъадэкыншт.

Оксфорд университетым цыфым къырыклощымкі и Институт, Йельскэ университетым яшшетаклохэм хирург сэнэхъатым иклюдыхъыгъо палъэр пэшторыгъэшъэу къагъенэфагь. Мыщ ифенкыуагъэ 2053-рэ ильэсем щылжъыштэп.

Аш нахь пасэу зэдзэклаклохэм алофыр алтынэшт — 2024-рэ ильэсим, эссехэр зытхыхэрэм — 2026-рэ ильэсим,

машинэшхохэр зезифэхэр — 2027-рэ ильэсим.

Тучантесхэм ягугу къэтшымэ, 2031-рэ ильэсем ахэм яфенкыуагы щылжъыштэп.

Ары паклошь, мы авторхэм процент 50-кіэ яцхъе тельэу къызэрлорэмкі, сэнэхъат пстэури искусственнэ интеллектым ильэс 45-кіэ зэблихъушт. Кіэух палъэр — ильэси 120-рэ зытешлэкі.

Смартфоным къыхэмкыышуухэрэм апай

Тинепэрэ ныбжыкіэхэр телефоным къыхэмкыыхээ яшылэнгъэ макло.

Анахь щынагъор — тьюгу зэпрыкылпэхэм ахэр ашысакынху ашгэгүүшш, смартфонхэм яплыхээ урамыр тэхъэх, машинэхэм ачэфэнхэм ишынагъо къашхъэрхъэ.

Джаш федэ цыфхэм

апае хэушхъафыкыгъэ нэфрыгъуазэху асфальтыр шь зэфэшхъафищымкі къэзигъэнэфыхэрэр джы къежъагъэх. Ашхъэ къамылтэтигъэми, нэфрыгъуазэр къызэрнэфырэ шьор чыгум къытыридэшт.

Сомэ 200-кіэ щащэфыгъэх

Щэджэгъуашхэ зышиныу къэлжъыгъэ хъульфыгъэм зэрихабзэу, иавтомобилэу «Chevrolet» унэ пчэлум къылуигъани дэктоежъыгъ.

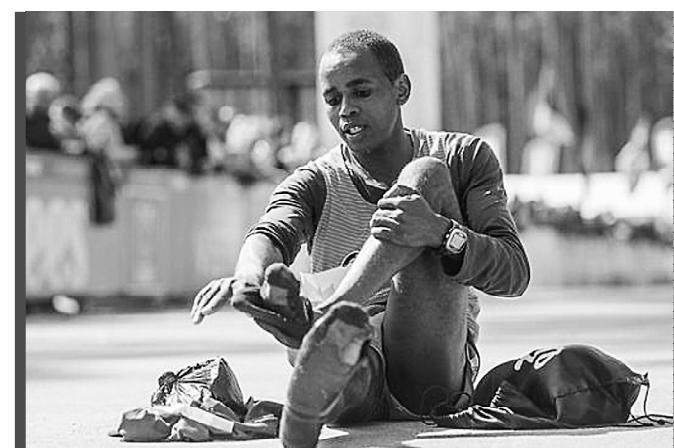
Къызегъээжъым, апчхэр зылъэкырэ щеткэхэр пымылтыжъху къылъэгъу.

Тыгъуакло гупцланэу къычікыгъыгъ, соми 100 зырыз щеткэхэр зыпыль

къопсхэм къадигъэнагь. Енэгүягъо а цыфыр лъешшу гузажъоштыгъекі, а шыкіл гъешлэгъонымкі ишкыкэлгэ пкынгъохэр зэрэзэригъэгъотыгъемкі.

Лъапцэу къечъагъ

Кенийцэу Ибрагим Мукунгэ Тартускэ мафоным теклонигъэ къышыдихыгъ.

Ары паклошь, Эстониум щылпсэурэ кіалэм лъэпэд нахь щымыгъэу километрэ 23-рэ къечъэнэр зы сыхатра тақыкъ 13-рэ секундэ 23-кіэ къыкыгъ. Нэмыкі зэлшашлэрэ къечъакло Роман Фости тақыкъ 4-кіэ аш ыуж кынагъ.

Унэр къызэхэуагъ

Египет икъалэу Александрие дэт къат 13-у зэтет унэр къызэхау, ыпашхъэ ит унэм тefагъ.

Мы хъугъэ-шлагъэм пстэуми агу къыгъекыжыгъэр зэлшашлэрэ Пизанскэ башнэр ары.

Къызэрлорэмкі, Египет федэ хъугъэ-шлагъэм

хэр бэрэ къыщхъух. Сыда пломэ унэхэр ашыхэ зыхъукэ, шапхъэу щылжъэр къыдалытэхэрэп, къат лъехэр ямыупчыжъиху атырагъеу.

Скотчкіэ агъэпкіагъэх

Кемеровскэ паркэу «Зэкъошныгъэм» шытырахыгъэ сурэхэр социальнэ сетьхэм къарыхъагъэх.

Аш пхырыкырэ гьогум тель асфальтым илэ зэгочыгъэхэр малярнэ скотчкіэ агъэпкіагъэх.

Цыфхэр егупшисэх арэущтэу зышигъэмрэ зыклашлагъэмрэ. Къэлэ

администрацием мы хъугъэ-шлагъэм зыпари къыриоллагъэгоп. Зыхэм мыр зыгорэм исэмэркээу, адрэхэм гъогухэр зыгъэцэлжъирэ къулыкъухэм ашлагъэу алтытэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ІШШЫНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Закон «Культурэм ехыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъ Совет — Хасэм 2017-рэ ильэсийн мэллийфэгъум и 26-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Закон «Культурэм ехыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Закон «Культурэм ехыллагъ» зыфиор N 87-рэ зытетэу 1998-рэ ильэсийн бэдээгүм и 15-м къыдэктэйгээм къыкіэлтыкэрэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм:

1) я 3-рэ статьям ия 6-рэ ыкыи ия 8-рэ пункт хэм ахэт гущыгъэхеу «Урысые Федерациемэ Адыгэ Республикэм яхбээгъэуцугъэхэр куачэ зиэхэм» зыфиорэм ачыпэ гущыгъэхеу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихбээгъэуцугъээрэ» зыфиохэрээр тхыгъэнхэу;

2) я 9-рэ статьям ия 2-рэ Iахь ия 2-рэ пункт иподпунктэу «в»-м хэт гущыгъэхеу «Урысые Федерациемэ Адыгэ Республикэм яхбээгъэуцугъэхэр куачэ зиэхэм» зыфиохэрэм ачыпэ гущыгъэхеу «Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихбээгъэуцугъээрэ» зыфиохэрээр тхыгъэнхэу;

3) я 12-рэ статьяр мыш тетэу тхыгъэнхэу:

«Я 12-рэ статьяр. Культурэм ыльэнныкъокэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъ хабзэ икъулыкъухэм яполномочиехэр

1. Культурэм ыльэнныкъокэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъ хабзэ икъулыкъухэм яполномочиехэм ахахъэхэрээр:

1) Адыгэ Республикэм ихбээгъэуцугъэхэр штэгъэнхэр ыкыи ахэр гъэцкігъэ зэрэхъухэрэм лытпшгъэнхэр;

2) федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихбээгъэуцугъэхэр къыдалтытэрэ нэмькэяяполномочиехэр.

2. Культурэм ыльэнныкъокэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ияполномочиехэр:

1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мыльку хэхъэрэе культурэ мэхъанэ зиэ псэуальхэр къэхъумэгъэнхэр, гъэфедэгъэнхэр, республикэ мэхъанэ зиэ тарихъ ыкыи культурэ псэуальхэр къэхъумэгъэнхэр;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэхэр зэхэгъэуцогъэнхэр, ухсыгъэнхэр ыкыи щыгъэнхэр щыгъырыщыгъэнхэр;

3) цыфхэм Адыгэ Республикэм итхыльеджапэхэр кызыфагъэфедэнхэ альэкыныкъокэ амалхэр гъэгъэнхэр;

4) къэралыгъо музейхэр зэхэгъэнхэр ыкыи ахэм Iепыгъэхеу ятыгъэнхэр (мыш къыхимыубытэхэрээр федеральнэ къэралыгъо музейхэр ары);

5) культурэмрэ искуствэмрэ яучреждениехэр зэхэгъэнхэр ыкыи ахэм Iепыгъэхеу афэхъугъэнхэр (мыш къыхимыубытэхэрээр Урысые Федерацием и Правительствэрэ федеральнэ кулыкъухэмрэ аухэсигъэ учреждениехэр ары);

6) художественнэ Iешлагъэхэм хэхъоныгъэ ашынмыкэ, заушъомбгъунымкэ Iепыгъэхеу ятыгъэнхэр (мыш къыхимыубытэхэрээр Урысые Федерацием и Правительствэрэ федеральнэ кулыкъухэмрэ аухэсигъэ художественнэ Iешлагъэхэр ары);

7) чыпэ ыкыи шъолтыр лъэпкъ културнэ автономиехэм Iепыгъэхеу ятыгъэнхэр;

8) культурэмрэ ирганизцихэм яфэло-фашихэм шоштэ икъу къатынэм паамалхэр гъяэгъотыгъэнхэр;

9) культурэмрэ искуствэмрэкэ къэралыгъо музейхэмрэ учреждениехэмрэ ачханхэм иамал сэкъатхэм ягъэгъотыгъэнхэр.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм фитынгъэ ял федеральнэ мыльку хэхъэрэе тарихъ саугъэтхэм ыкыи культурэмрэ епхыгъэ посэуальхэм якъэхъумэнкэ, ахэр цыфхэм зэлъягъашгъэнхэмкэ Iофхъабзэхэм ахэлжъэнхэр;

4) я 15-рэ статьям ия 2-рэ Iахь хэт гущыгъэхеу «республикэм кыфэгъэзагъэхэр» зыфиохэрэм ачыпэкэ гущыгъэхеу «Адыгэ Республикэм кыфэгъэзагъэхэр» зыфиохэрээр тхыгъэнхэу;

5) я 17-рэ статьям:

а) я 1-рэ статьям хэт гущыгъэхеу «Урысые Федерацием ихбээгъэуцугъэ» зыфиохэрэм ачыпэкэ гущыгъэхеу «федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм» зыфиохэрэр тхыгъэнхэу;

б) я 2-рэ Iахьм куачэ имыгъэхеу лъытэгъэнхэу;

6) я 19-рэ статьям куачэ имыгъэхеу лъытэгъэнхэу;

7) я 20-рэ статьям:

а) я 1-рэ абзацым хэт гущыгъэхеу «дунэе культурнэ зэдэгсэуныгъэр» зыфиохэрэм ачыпэкэ гущыгъэхеу «культурэм ыльэнныкъокэ зэхъожынхэр» зыфиохэрэр тхыгъэнхэу;

б) я 1-рэ пунктам хэт гущыгъэхеу «культурэм ыльэнныкъокэ зэхъожынхэр» зыфиохэрэр хэгъэхыгъэнхэу;

8) я 22-рэ статьям куачэ имыгъэхеу лъытэгъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым куачэ илэ зыхуурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щуублагъэу мы Законым куачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъээштэрийн ипшээрийлхэр пээльэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцакэ Къумпил Мурат

къ. Мыекуапэ, жыоныгъуакэм и 5, 2017-рэ ильэс N 57

Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2017-рэ ильэсийн жыоныгъуакэм и 30-м ышыгъэ унашью N 70-рэ зытетэум итуадзэу N 1-рэ

Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр Адыгэ Республикэм щагъэфедэштхэр

Къатыр	Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэр (унэм изы квадрат метэр игъэллийн мазэм гигакалориу теклиадэрэр)
Фэтэрибэу зэхэт унэхэу 1999-рэ ильэсийн нэс агъэпсыгъэхэр	
1	0,026
2	0,024
3 — 4	0,019
5 — 9	0,016
12	0,015
Фэтэрибэу зэхэт унэхэу 1999-рэ ильэсийн ыуж агъэпсыгъэхэр	
3	0,019
4 — 5	0,016
9	0,016
10	0,016
12 ыкыи ашхэхэр	0,014

Къэзигъэнаф: мэзи 7 унэхэр зэрагъэлтийрэм къыпкырыкыхэзэ шапхъэхэр агъэнэфагъэх.

Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2017-рэ ильэсийн жыоныгъуакэм и 30-м ышыгъэ унашью N 70-рэ зытетэум итуадзэу N 2-рэ

Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ иунашъохэр

1. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2012-рэ ильэсийн шышхъэлтийрэм и 30-м ышыгъэ унашью N 168-рэ зытетэу «Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» щуухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэр.

2. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2012-рэ ильэсийн шышхъэлтийрэм и 30-м ышыгъэ унашью N 169-рэ зытетэу «Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр муниципальнэ образованиеу «Джэдже районым» щуухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэр.

3. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2012-рэ ильэсийн шышхъэлтийрэм и 30-м ышыгъэ унашью N 170-рэ зытетэу «Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр муниципальнэ образованиеу «Кошхъэблэ районым» щуухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэр.

4. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2012-рэ ильэсийн шышхъэлтийрэм и 30-м ышыгъэ унашью N 171-рэ зытетэу «Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым» щуухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэр.

5. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ 2012-рэ ильэсийн шышхъэлтийрэм и 30-м ышыгъэ унашью N 176-рэ зытетэу «Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр муниципальнэ образованиеу «Тэххутэмийкье районым» щуухэсигъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэр.

Электроэнергии, фабэм ауасэхэмрэ ятарифхэмрэ зыгъэнэфэрэ отделым ипащэу

А. А. Къудаикъу

Правовой, кадрэ Iофшэнэнкэ консультантэу А. Ю. Цыганкова

Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр Адыгэ Республикэм щуухэсигъэнхэм ехыллагъ

Урысые Федерацием псэупхэмкэ и Кодекс, Урысые Федерацием и Правительствэ 2006-рэ ильэсийн жыоныгъуакэм и 23-м ышыгъэ унашью N 306-рэ зытетэу «Коммуналнэ фэло-фашихэмкэ шапхъэхэр зэрагъэнэфэрэ Шыкыэрэ ухсыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм, 2011-рэ ильэсийн жыоныгъуакэм и 6-м ышыгъэ унашью N 354-рэ зытетэу «Фэтэрибэу зэхэт унэхэр эхыллагъ» зыфиорэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2010-рэ ильэсийн бэдээгүм и 15-м ышыгъэ унашью N 133-рэ зытетэу «Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ илофыгъо заулэмэ яхыллагъ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ иколлегие 2017-рэ ильэсийн жыоныгъуакэм и 30-м ышыгъэ унашью N 5-рэ зытетэум адиштэу унашъо сэшьи:

1. Фабэм игъэфедэнкэ шапхъэхэр агъэнэфагъэхэр гуадзэу N 1-м диштэу ухсыгъэнхэм ыкыи 2017-рэ ильэсийн бэдээгүм и 1-м къыщегъэжъягъэу ахэр Адыгэ Республикэм щыгъэфедэгъэнхэу.

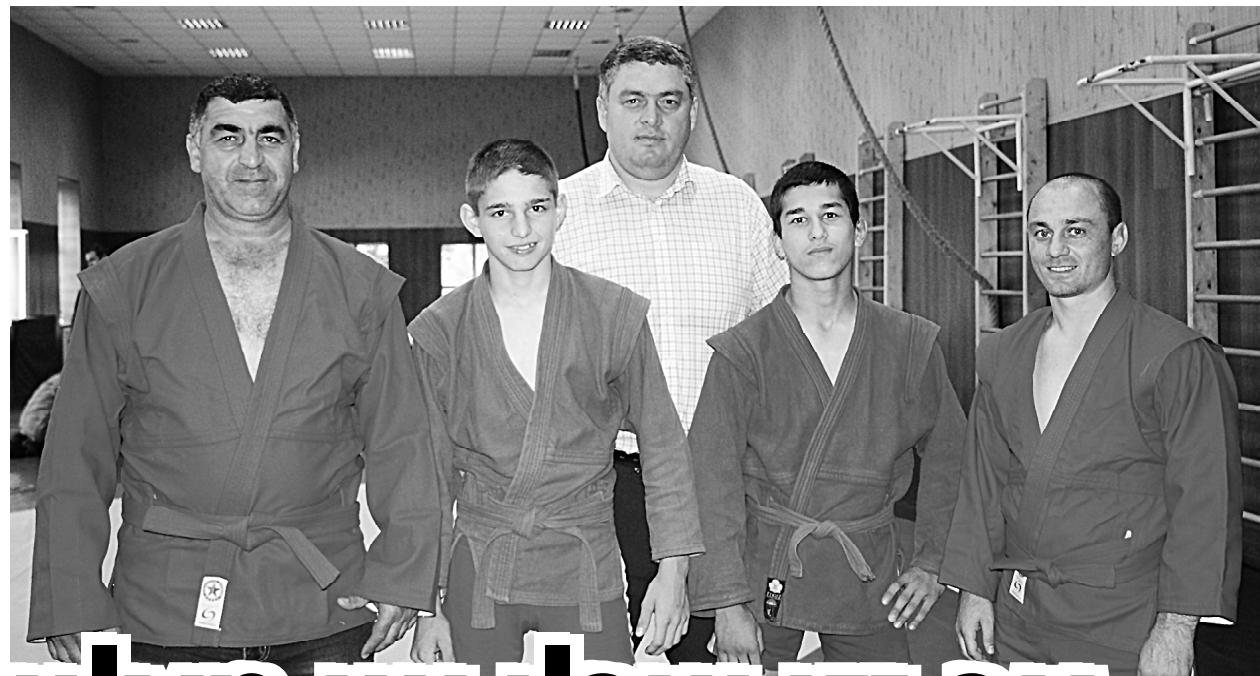
2. Адыгэ Республикэм уасэхэмрэ тарифхэмрэ ягъэнэфэнкэ и Гъэлорышлапэ иунашъохэм гуадзэу N 2-м диштэу 2017-рэ ильэсийн бэдээгүм и 1-м къыщегъэжъягъэу куачэ ямыгъэхеу лъытэгъэнхэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ нэүж мэфи 7 зытешкээ мэхъу.

Гъэлорышлапэ ипащэу Ю. Ш. Ауль
къ. Мыекуапэ, жыоныгъуакэм и 30, 2017-рэ ильэс N 70

СПОРТЫМРЭ ПУНЫГЪЭМРЭ

Урысые Федерацием икълэеджаклохэм самбэмкэ якъеух зэлуклэгъухэр Казань щыкъуагъэх. Хэгъэгум ишъолырхэм ябэнэкло 600-м нахыбэ алырэгъум щызэнэкъо-къугь. Адыгэ Республикэм щыщ клаалэхэм дышье медалиту къыдахыгь. Нарт шьаохэм Мыеекъуапэ къызагъэзэжым гүшүэгъу тафэхъуугь.

Щысэштур щынэгъэм хэкъуаклоэрэп

— Зэнэкъохуухэр дэгъоу зэхшгъагъэх, — къытиуагь Адыгэ Республикэм самбэмкэ иеджаплэ итренер-кълээгъаджэу Хъакурынэ Дамир. — Спорт Унэшхор зетгээпсихъагь, дунээ зэлуклэгъуухэр щэклох. Адыгэ Республикэм бэнэкую 10 икыгъагь, ар нэмийк шьольырхэм ябгъашэм, анахь макъэхэм тащыц. Нэбгырэ 15 — 20-м нахыби шьольырхэм къагъэклоягъагъэх. Дышье медалиту тикилэхэм къызэрдахыгъэр республикэмкэ Ѹехъагъэу тэлтытэ.

Бэнэгъухэр

2003 — 2004-рэ ильэсхэм къехъуухэрэх Казань щызэлукла-гъэх. Хъакъуй Анзор Пызыкъуйхъаблэ щыщ, Нэчэрээзэе гурйт еджаплэм ия 8-рэ класс мыйгэ къыуухыгь. Килограмм 46-м нэс къэзыхъэхэм къоджэ спортыменр ябенэгь. Зэлуклэгъу 8 алырэгъум щырилагь, зэкъэми тикионыгъэр къыфагъэшшыгь.

Еплъыклохэр

Тренер-кълээгъаджэхэу Гъомлэш Алый, Джармэкью Рустам, Хъабэхуу Адам, Чэтырь Заур, Хъакурынэ Дамир Казань къогъагъэх, тикилэеджаклохэм альыпльагъэх. Зэкъэми анахъэу анаэ зытырадзагъэр Мыеекъопэ бэнэплэ еджаплэм лъапсэу ышыгъэр пытэ зэрэхъуагъэр ары. Москва, Ленинград хэкум, Сахалин, фэшъхъафхэм къарыкыгъэхэр Адыгэ Республикэм ибэнаклохэм ашыгъазэх. Адыгэим итренерхэр улчээгъэтуу ашых.

— Еж-ејхырэу цыфыр къюклохлэу къюуучы зыхыкъе, узыщыц республикэр ешэ, джэуап ептыжы шоигъу, — къялатэ Гъомлэш Алыйрэ Хъакурынэ Дамирэ. — Мыеекъопэ бэнэплэ еджаплэм шэн-хабзэу илэхэр

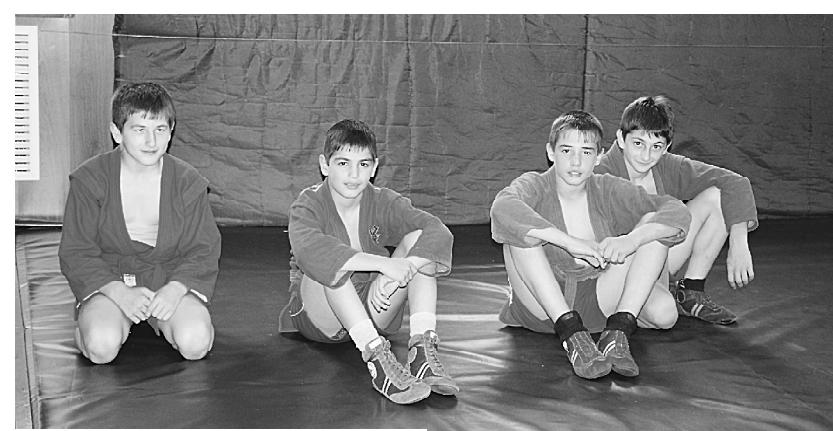
ашюгъештэйхъоных. Хъасанэкъо Мурат дунаим самбэмкэ гъогъу 11 ичемпионэу зэрэштыр тренерхэм, кълэеджаклохэм ашэ.

Медаль къыдамыхыгъэми

Нэхэе Налбай, Тыгъужуу Тлахыир, Гъомлэш Анзор Казань щыбэнэгъэ кълэеджаклохэм ашыщых. Медальхэр къыдамыхыгъэми, я 5 — 6-рэ чыпилэхэм якъыдэхын хэлэхъагъэх. Спортымр насыпымрэ зэлхыгъэх. Зызэлуклэгъуу къэзыхырэр медальхэм афбэнэн ыльэкиштэу чыпилэ ифэштыгь, ау ар къадэхъуугъэп.

Зэфэхъысыжь къэки

Адыгэ Республикэм самбэмкэ ибэнаплэ ипащэу, спортымкэ дунээ класс зиэ мастерэу Делэкью Адамэ изэфхэхысихъэхэр спортымр ныбжыклохэм пүнгээ дэгъу ятыгъенимрэ афэгъэхъыгъэх.

— Тиреспубликэ и Лышихъэ ишпээрыльхэр зыгъэцэкээрэ Къумпыл Мурат, Правительствэм хэтхэм, спортым пыщагъэхэм, спонсорхэм тафэрэз, — къитиуагь Делэкью Адамэ. — Мылькуки, зэхэцэн юфыгъохэмкэ 1-5-м смыкхуухэрэр ары. Сатырхэм азыагуу 1,5-рэ дэлтэу, шрифттыр 12-м нахь цыкунчуу щытэп.

Аужырэ ильэсхэм Адыгэим самбэмкэ ибэнаклохэм спортышхом гъехъагъэу щашырэр хэвшыкъе нахыбэ хъугъэ. Самбэр Олимпиадэ джэгунхэм ахэхъащтэу къэбархэр зэхэтэхых. Самбэм пыщагъэхэм япчагъэ зэрэхъуагъэр къызыдэлтигээ, тибэнэплэ-еджаплэхэр гъогу тэрээ зэрэтэхэм щеч хэльэп.

Казань тибэнаклохэу къикыжыгъэхэм тадэгүшүээзэ, самбэмкэ зызыгъэсэрэ къэлэцыклохэр тинэпплэгъу къифагъэх. Ахэр рэхъатэу щысыгъэх, ежхэм анахъыжъхэм альыпльэштэгъэх. Ошлэ-дэмыштэу атетхыгъэ сурэтир «Адыгэ макъэм» къыщхэтэуты.

**Зэхэзыщагъэр
ыкъи къыдэзыгъэхъирэр:**
Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йофхэмкэ, Иэкъыб къэралхэм ашы пэсурэ тильэпкэгъуухэм адьрээ зэлхынэкъи къэбар жыгъээм иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшыэр:**
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

**Телефонхэр:
приимнэр:**
52-16-79,
**Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-къэ
заджэхэрэх тхъапэххуу
зипчагъэкъе 5-м
смыкхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыагуу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифттыр 12-м
нахь цыкунчуу щытэп.**

**Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэх тхъагъэхэр
редакцием
зэлгээжъэжых.**
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхыты-
гъэр:**
Урысые Федерацием хэутын Йофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ѹкъи зэлхы-Иэсикъе амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ Чыпилэ гъэйорышилэп, зэраушыхытыгъэзэхэм щеч хэльэп.
ПИ №ТУ23-00916

**Зышаушыхытырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268**

**Зэкъэмкъи
пчагъэр
4023
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1219**

Хэутынм узьчи-
кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00

Зышаушыхытырэр
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шъхьаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаэм
игуадзэр
Мэшлэкью С. А.

Пшъэдэжъыж
зыхырэ секретарыр
Гъогъо
З. Х.

Ары. Зэкъэ бэнаклохэр дунаим, Европэм ячемпион хъущтхэп. Тэ анахъэу къыхэдгъэцэхээрэр цыфыши хуунхэу, хэгъэгум ишкъеагъэ цыфхэу псэунхэу, лэжээнхэу тыээрэфаэр ары, псаунгыгэ пытэ ялэнэу афэтэло. Тибэнаклохэр гъогу чыжэе зытэхъэхэкэ адыгэ биракъыр зыдаштэныр шэнышу афэхъуугь. Урысыем икъэралыго биракъыр чээтхэу дунээ зэнэкъохуухэм медальхэр къашыдахынэу тафэлэло.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтир артыхэр: Гъомлэш Алый, Хъакъуй Анзор, Делэкью Адам, Жакъэмкью Темиркъан, Хъакурынэ Дамир; бэнаплэм спортсменхэр, тренерхэр.